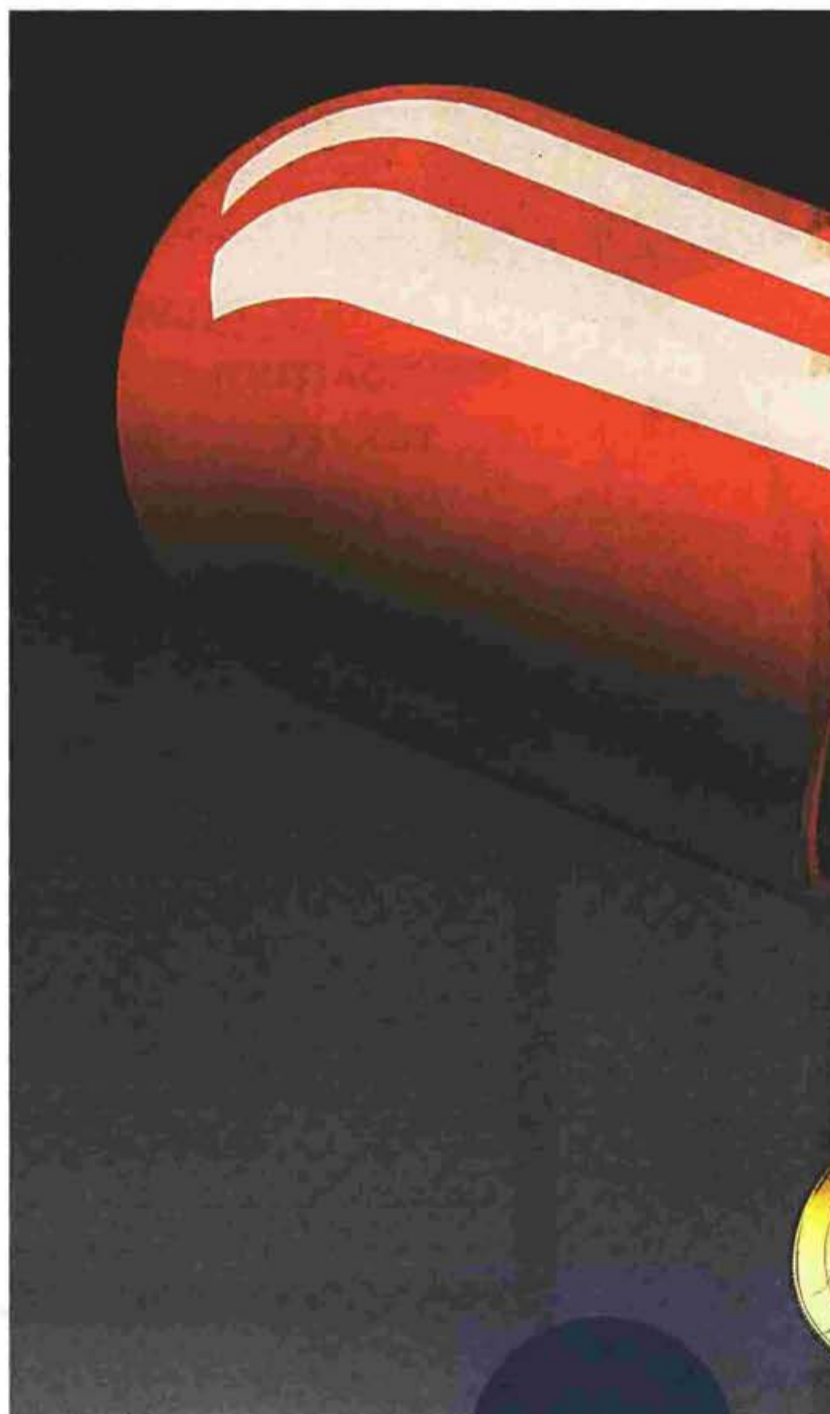

Πρώην πρωθυπουργός στο Novartis-gate

Τρεις πρώην υπουργοί, γιατροί και καθηγητές πανεπιστημίου στο στόχαστρο του FBI

Έρευνα

Κώστας Βαξεβάνης, Βαγγέλης Τριάντης, Εύη Απολλωνάτου, Βασίλης Ανδριανόπουλος

HOTDOC
Αποκλειστικό

● Εν συντομία

Μια απόπειρα αυτοκτονίας, δυο προστατευόμενοι μάρτυρες και ένα βίντεο που εμπλέκει πρώην υπουργούς και πρώην πρωθυπουργό συνθέτουν το παζλ ενός απίστευτου θρίλερ που παίζεται το τελευταίο διάστημα στην Αθήνα με αφορμή έρευνα των αμερικανικών αρχών για ύποπτες δραστηριότητες της ελβετικής φαρμακοβιομηχανίας Novartis στην Ελλάδα. Τα στοιχεία που έχουν συγκεντρώσει η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς των ΗΠΑ (SEC) και το FBI φαίνεται πως οδηγούν σε ένα πλέγμα διαφθοράς, το οποίο ξεκινάει από τα πολιτικά πρόσωπα που υπογράφουν τις πολιτικές και τις τιμές των φαρμάκων και επεκτείνεται έως τον ΕΟΦ, τους γιατρούς και τους κρατικούς λειτουργούς.

● Γιατί ενδιαφέρει

Η υπόθεση Novartis αποκαλύπτει την ιδιότυπη τριγωνική συναλλαγή φαρμακοβιομηχανίας, πολιτικών και γιατρών. Σε αγαστή συνεργασία, οι τρεις κυρίαρχοι του τομέα υγείας και με καύσιμη ύλη μαύρο χρήμα και κρυφές εταιρείες καθορίζουν

τις τιμές των φαρμάκων και παράλληλα επιβάλλουν κατευθυνόμενη συνταγογράφηση πλασάροντας συγκεκριμένα φάρμακα στους ασφαλισμένους σε πολλαπλάσιες τιμές, σε βάρος των πολιτών και του δημόσιου συμφέροντος.

Η ελβετική φαρμακοβιομηχανία, η οποία βρίσκεται υπό έρευνα από τις αμερικανικές αρχές για τη δραστηριότητά της στην Ελλάδα, φαίνεται πως έχει δημιουργήσει ένα πλέγμα διαφθοράς, το οποίο ξεκινάει από τα πολιτικά πρόσωπα που υπογράφουν τις πολιτικές και τις τιμές των φαρμάκων και επεκτείνεται έως τον ΕΟΦ, τους γιατρούς και τους κρατικούς λειτουργούς. Όσο διερωτάται κάποιος γιατί η ελληνική Δικαιοσύνη και οι ελεγκτικοί μηχανισμοί, παρότι είχαν ερεθίσματα και καταγγελίες, δεν έκαναν τις δικές τους έρευνες, οι αποκαλύψεις είναι συγκλονιστικές.

Ενα από τα ισχυρά στοιχεία που διαθέτουν είναι ένα βίντεο που καταγράφει συνάντηση Ελλήνων και ξένων στελεχών της Novartis στην Ελλάδα.

Στο βίντεο αυτό υψηλόβαθμοι

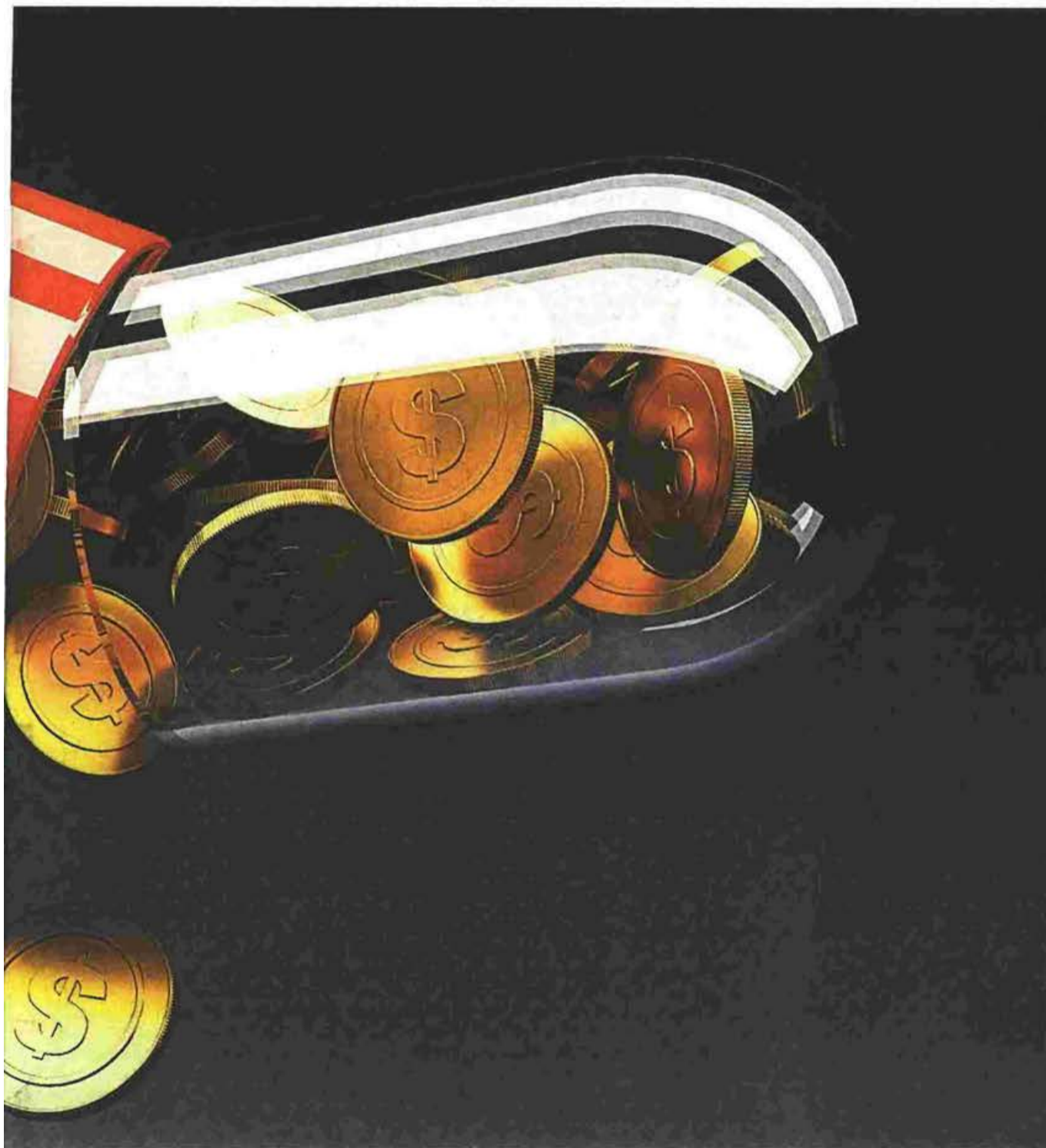

Η επιθετική πολιτική της Novartis εξηγείται από το γεγονός ότι η Ελλάδα αποτελεί χώρα αναφοράς, που καθορίζει τις τιμές φαρμάκου και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες

©

Το δημοσίευμα του Hot Doc (6/9/2012) για τον σύμβουλο του πρώην υπουργού Υγείας, Νίκο Μανιαδάκη, τη σύζυγό του Χριστίνα Φαρμάκη και τις σχέσεις τους με φαρμακευτικές εταιρείες ήταν το έναυσμα για την έρευνα στις ΗΠΑ

Επιχείρηση «Αντίδοτο»

Το κολοκάρι του 2016, το περιοδικό Hot Doc δέχθηκε ένα τηλεφώνημα από τον δικηγόρο **Παύλο Σαράκη**, ο οποίος δήλωσε πως έκανε μια έρευνα για σκάνδαλο φαρμακευτικών εταιρειών, η οποία ενδιέφερε τις αμερικανικές αρχές. Μας ζήτησε για τον λόγο αυτό δύο τεύχη με έρευνες του περιοδικού. Το ένα (τεύχος 64) αφορούσε καταστάσεις με ονόματα γιατρών που εμφανίζονταν να χρηματίζονται από τη φαρμακοβιομηχανία Pfizer για να συσταγογραφούν το Lipitor, γνωστό φάρμακο για τη χοληστερίνη. Το άλλο τεύχος (9) αφορούσε έρευνα για τον καθηγητή Νίκο Μανιαδάκη, ο οποίος ήταν σύμβουλος του υπουργού Υγείας, εισηγητής των πολιτικών για το φάρμακο και διαπραγματευτής με την τρόικα για θέματα φαρμάκου. Ταυτόχρονα, όπως αποκάλυπτε το Hot Doc, ο **Νίκος Μανιαδάκης** είχε μια εταιρεία, ως διαχειριστής της οποίας εμφανίζονταν η σύζυγός του και γνωστή τραγουδίστρια **Χριστίνα Φαρμάκη**, που εισέπραττε ποσά από φαρμακοβιομηχανίες για διάφορες μελέτες οι οποίες, παρά τις υποσχέσεις του κ. Μανιαδάκη, ουδέποτε μας γνωστοποιήθηκαν. Δηλαδή ο διαπραγματευτής του δημοσίου με τις εταιρείες φαρμάκου εισέπραττε από τις εταιρείες. Δεν αποτελούσε μόνο θέμα ηθικής και σύγκρουσης συμφερόντων, αλλά και ουσιαστικό. Επρεπε να ερευνηθεί αν ο κ. Μανιαδάκης είχε προσφέρει πραγματικές υπηρεσίες για τις οποίες είχε μπειφθεί.

Τα τεύχη με τις δύο έρευνες παραδόθηκαν στον δικηγόρο Παύλο Σαράκη, το γραφείο του τα έδωσε στις αμερικανικές αρχές και αποτέλεσαν τη βάση για την έρευνα της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς των ΗΠΑ (SEC) αλλά και του FBI για τη Novartis στην Ελλάδα.

Τον Αύγουστο του 2016 πλήθος στοιχείων παραδόθηκαν στις αμερικανικές αρχές, μαζί με τις μαρτυρίες δύο πρώην στελεχών της Novartis. Οι αναφορές των μαρτύρων, που μπήκαν σε πρόγραμμα προστασίας (τα ονόματά τους είναι στη διάθεση του Documento), αποτέλεσαν την απαρχή μιας εκτεταμένης επιχείρησης με την κωδική ονομασία «Αντίδοτο» και στόχο τη Novartis.

ΠΣ

Ο δικηγόρος Παύλος Σαράκης, ο οποίος συνεργάζεται με τις αμερικανικές αρχές για τη διαλεύκανση της υπόθεσης Novartis-gate, φέρεται να είναι αυτός που οδήγησε τους μάρτυρες να καταθέσουν στις ΗΠΑ

στέλεχος ομολογεί στους συνεργάτες του ότι το φάρμακο που έχει διατεθεί στην αγορά παρουσιάζει προβλήματα τα οποία έχει διαπιστώσει και ο εσωτερικός έλεγχος. Τους ενημερώνει ωστόσο πως η αναφορά του ελέγχου θα κρυφτεί και θα ληφθούν μέτρα ώστε να εμφανιστούν όλα καλά.

Η τακτική αυτή δεν είναι ξένη για τη Novartis. Η εταιρεία έχει κατηγορηθεί στην Ιαπωνία ότι πλάσασε τρία φάρμακα, το Tasigna για τη λευχαιμία και τα Gleeeves και Dionea για την υπέρταση ενώ στέλεχ της είχαν φροντίσει να αλλάξουν τα στοιχεία των κλινικών μελετών και να κρύψουν τις παρενέργειες.

Είναι η πρώτη φορά όμως που οι δικωτικές αρχές έχουν ομολογία των στελεχών σε βίντεο. Στο ίδιο βίντεο, στέλεχος της ελληνικής Novartis ενημερώνει για την πορεία της εταιρείας στην Ελλάδα, η οποία παρά την κρίση παρουσιάζει υψηλά κέρδη και θα συνεχίσει την ανοδική πορεία της γιατί διαθέτει καλές σχέσεις με τρεις υπουργούς της εποχής

εκείνης (2012) και έναν πρώην πρωθυπουργό, για τον οποίο λέει χαρακτηριστικά «έχει και προσωπικό ενδιαφέρον».

Παράλληλα θυγατρικές εταιρείες που όπως καταγράφεται στην αμερικανική έρευνα μοίραζαν μαύρο χρήμα στην Ελλάδα, βίντεο με ομολογίες στελεχών της Novartis ότι ρίχνουν στην αγορά φάρμακα με αμφίβολα αποτελέσματα, αλλά και απλά στατιστικά στοιχεία δείχνουν ότι οι υπεύθυνοι υγείας και κυρίως οι υπουργοί συμβάδιζαν περιέργως με τις ανάγκες της φαρμακοβιομηχανίας.

Φυσικά δεν το έκαναν παράνομα, αφού αυτοί διαμόρφωναν τους νόμους. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει ο ρόλος καθηγητών πανεπιστημίων και επιστημόνων, που προσφέρουν το όνομά τους, την ιδιότητά τους και φυσικά τις υπηρεσίες τους στη φαρμακοβιομηχανία προσφέροντας επιστημονικό φάνειο στη χρόνια διαφθορά. Όπως αποκάλυπτε μάλιστα το Documento, το 2013 η εταιρεία είχε διοργανώσει μαζί με άλλες φαρμακευτικές εταιρείες «επιστημονική» αποστολή

στο Βερολίνο, στην οποία συμμετέχουν όσοι κατέχουν στρατηγικές θέσεις στο ελληνικό δημόσιο και καθορίζουν την πολιτική φαρμάκου. Τα έξοδα φυσικά τα πληρώνει η Novartis με άλλες φαρμακευτικές και ο έλεγχος από τον ΕΟΦ αποφεύγεται με δωρεές από παρήχθητη εταιρεία. Παρότι όλα αυτά συμβαίνουν στην Ελλάδα, δεν αφορούν μόνο την Ελλάδα που έφτασε να πληρώνει 5 δισ. για φαρμακευτικές δαπάνες. Η Ελλάδα είναι το κέντρο του ενδιαφέροντος γιατί αποτελεί χώρα αναφοράς, που καθορίζει τις τιμές φαρμάκου και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Στην αποκάλυψη αυτής της υπόθεσης το Hot Doc, χωρίς να το γνωρίζει, έπαιξε τον δικό του ρόλο πριν από περίπου έναν χρόνο. Το Documento συνεχίζει σήμερα, ανοίγοντας την υπόθεση. Δεν πρόκειται μόνο για θέμα διαφθοράς, αλλά και δημόσιας υγείας. Ο Έλληνας υπερκαταναλώνει φάρμακα, μέσα από κατευθυνόμενη συσταγογράφηση, ενώ η αθλιότητα αποκτά κάθε μέρα επιστημονική πιστοποίηση.

Φακέλωσαν 45.000 γιατρούς

Οι δύο προστατευόμενοι μάρτυρες, εκτός από τις καταθέσεις τους όπου περιγράφουν όσα συνέβαιναν στο ελληνικό τμήμα της Novartis, έχουν καταθέσει και έγγραφα από τα οποία αποδεικνύεται ο χρηματισμός γιατρών. Φαίνεται ότι η Novartis στην Ελλάδα είχε τέσσερις εταιρείες δορυφόρους οι οποίες είχαν αναλάβει τους χρηματισμούς. Οι εταιρείες αυτές πρόσφεραν εταιρικές πιστωτικές κάρτες στους «συνεργαζόμενους»

γιατρούς και αξιωματούχους, οι οποίοι έκαναν ανωνύμως αναλήψεις χιλιάδων ευρώ από ΑΤΜ.

Σύμφωνα με τις καταθέσεις, πάνω από 4.500 γιατροί ήταν στο σύστημα χρηματισμού της Novartis, προκειμένου να γράφουν φάρμακα της εταιρείας. Η φαρμακευτική είχε ένα τεράστιο αρχείο με τις συνθήσεις, τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες 45.000 γιατρών. Ο έλεγχος της κατευθυνόμενης συνταγογράφησης γινόταν ηλεκτρονικά. Η Novartis

είχε κάνει δώρο στους γιατρούς το λογισμικό με το οποίο επικοινωνούσαν με το σύστημα συνταγογράφησης του υπουργείου Υγείας. Από αυτό το λογισμικό έλεγχε και πόσα φάρμακα της εταιρείας συνταγογραφούσαν προκειμένου να τους ανταμείβει.

Το 2008 **φαρμακοβιομηχανία** η Novartis, ενώ ήταν τέταρτη σε παγκόσμια κατάταξη, στην Ελλάδα κατείχε την πρώτη θέση στην αγορά. Η επιθετική πολιτική της Novartis

δεν περιοριζόταν σε γιατρούς που εφάρμοζαν εντολές με το αζημίωτο. Στο payroll της εταιρείας υπήρχαν, σύμφωνα με τις καταθέσεις, επιφανείς καθηγητές πανεπιστημίου και φυσικά κρατικοί λειτουργοί.

Σύμφωνα με τα στοιχεία των αμερικανικών αρχών, στην Ελλάδα η Novartis εφάρμοζε ένα εξελιγμένο σύστημα διαφθοράς, στα πρότυπα αυτού που είχε εφαρμόσει στην Κίνα και για το οποίο έχει καταδικαστεί.

Η απόπειρα αυτοκτονίας και ο παραλίγο μάρτυρας Μάριος Σαλμάς

Οι αμερικανικές αρχές έχουν προσεγγίσει ως σήμερα πάνω από δέκα στελέχη της Novartis στην Ελλάδα. Οι περισσότεροι ανήκουν στον κεντρικό πυρήνα διοίκησης της εταιρείας αλλά και στο τμήμα δημοσίων σχέσεων που είχε την ευθύνη χειρισμού των δημοσιογράφων. Οι Αμερικανοί έκαναν μεγάλη προσπάθεια να προσεγγίσουν δι' αντιπροσώπου ένα από τα στελέχη της εταιρείας που από το 2008-2011 οργάνωσε την πολιτική προώθηση των φαρμάκων στην Ελλάδα. Το 2011 μετακόμισε μαζί με την οικογένειά του στα κέντρα της εταιρείας στη Βασιλεία της Ελβετίας. Πρόκειται για τον Ν.Τ., ο οποίος επιχείρησε να αυτοκτονήσει το βράδυ της Πρωτοχρονιάς. Ο Ν.Τ. βρισκόταν στο μπαρ Galaxy του Hilton στον 13ο όροφο του ξενοδοχείου. Κάποια στιγμή ή κατάλαβε ή θεώρησε ότι τον παρακολουθούσαν και επιχείρησε να πηδήξει, φωνάζοντας «δεν θα την πληρώσω εγώ, δεν θα μου τα φορτώσετε, θα πέσω κάτω». Ο υπόλληλος της Novartis μεταφέρθηκε σε ψυχιατρική κλινική σε άσκημη κατάσταση. Είναι μάλλον αξιοπερίεργο ότι οι ελληνικές αρχές δεν έδειξαν από την πρώτη στιγμή να αντιμετωπίζουν την απόπειρα στο πλαίσιο των αποκαλύψεων των ημερών. Την αντιμετώπισαν ως απόπειρα από κάποιον διαταραγμένο.

Στην αξιολόγηση των Αμερικανών σοβαρός μάρτυρας θεωρήθηκε ο πρώην υπουργός Υγείας **Μάριος Σαλμάς**. Ο πρώην υπουργός, σύμφωνα με τους προστατευόμενους μάρτυρες, είχε συγκρουστεί με τη Novartis. Αφενός είχε κατεβάσει τις τιμές των φαρμάκων σε πολύ χαμηλά επίπεδα, αφετέρου είχε προωθήσει στους ελεγκτικούς μηχανισμούς καταγγελίες για χρηματισμό γιατρών και κρατικών υπαλλήλων από τη Novartis. Περιέργως οι καταγγελίες μετά τις έρευνες δεν ευ-

δοκίμησαν, αν και όπως προκύπτει από τα στοιχεία που δημοσιοποιεί το Documento ήταν στοιχειοθετημένες και θα μπορούσαν να οδηγήσουν στη διακίνηση του χρήματος.

Ο πρώην υπουργός δεν έχει καταθέσει έως τώρα αν έχουν και οι Αμερικανοί όλα τα έγγραφα και τις εκθέσεις που προέκυψαν με εντολή του.

Ο πρώην υπουργός Υγείας είχε συγκρουστεί με τη Novartis, καθώς είχε προωθήσει σε ελεγκτικούς μηχανισμούς καταγγελίες εναντίον γιατρών και στελεχών της εταιρείας

Ψάχνουν τους υπουργούς, βρήκαν διαθέσιμο πρωθυπουργό

Παρότι οι προστατευόμενοι μάρτυρες δεν έχουν καταθέσει συγκεκριμένα στοιχεία για χρηματισμό υπουργών, έχουν καταστήσει σαφές ότι από το 2008 τόσο οι υπουργοί Ανάπτυξης (που την εποχή εκείνη είχαν ευθύνη για την τιμή του φαρμάκου) όσο και οι υπουργοί Υγείας, είτε από άγνοια είτε επειδή εξυπηρετούσαν σκοπιμότητες, εμφανίζαν αλλοπρόσβαλη και μη συμφέρουσα συμπεριφορά ως προς τις τιμές φαρμάκων. Επειδή η Ελλάδα ήταν συνθήως μία από τις τρεις χώρες που καθόριζαν την τιμή φαρμάκου στην Ευρώπη, οι φαρμακοβιομηχανίες έδειχναν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τις «ελληνικές τιμές». Σκοπός ήταν ή να μην καθορίζονται συχνά οι τιμές ή να καθορίζονται με εισαγωγή νέων φαρμάκων υψηλών τιμών.

Την εποχή των μνημονίων η τρόικα απαιτούσε η Ελλάδα να μην εισάγει και να μην ορίζει τιμές σε νέα φάρμακα. Ως το 2013 δεν υπήρξε πλαιοσάρισμα νέου φαρμάκου με πατέντα. Το 2013, ο **Αδωνης Γε-**

ωργιάδης ως υπουργός Υγείας ανακοίνωσε την εισαγωγή νέων φαρμάκων πατέντας. Ανάμεσά τους και νέα φάρμακα της Novartis, υψηλών τιμών (Jakavi 4.236 ευρώ, Signifor 3.995 ευρώ, Votubia 2.771 ευρώ κ.λπ.). Ο **Αδωνης Γεωργιάδης**, μιλώντας στο Documento, υποστήριξε πως αυτή η εισαγωγή νέων φαρμάκων ήταν επιβεβλημένη και καθόλου εκ του πονηρού:

«Ίσα ίσα που επί της δικής μου υπουργίας βάλουμε για πρώτη φορά σε κυκλοφορία περίπου 450 καινούργια φάρμακα. Αυτό έγινε σε συνεννόηση και συνεργασία με την τρόικα, η οποία το δέχτηκε. Ήταν αδιανόητο να υπάρχουν φάρμακα τα οποία κυκλοφορούν σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες και τα καταναλώνουν ασθενείς και να μην τα αποζημιώνει το δικό μας σύστημα, με αποτέλεσμα να αναγκάζονται ασθενείς να τα φέρνουν από το εξωτερικό και να τα πληρώνουν από την τσέπη τους. Αυτός ήταν ο λόγος. Απλώς η τρόικα στον έλεγχο της δαπάνης φοβό-

ταν ότι τα καινούργια φάρμακα θα έβγαζαν τη δαπάνη πολύ πάνω. Εμείς όμως αν θυμάστε βάλουμε το clawback στα φάρμακα, άρα "κλειδώσαμε" τη δαπάνη γιατί μπήκε το clawback». Η εισαγωγή των νέων φαρμάκων καθόρισε ωστόσο τις τιμές σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Οι Αμερικανοί θεωρούν ότι πολλές από τις πολιτικές κινήσεις που έγιναν προς όφελος της Novartis δεν ήταν τυχαίες. Γνωρίζουν όμως επίσης πως είναι δύσκολο να υπάρξουν αποδείξεις εναντίον πολιτικών, εκτός αν βρεθούν τραπεζικοί λογαριασμοί ή αν μιλήσουν οι ίδιοι οι υπουργοί. Κάποιοι πάντως που τον πλησίασαν τους ζήτησε ως αντάλλαγμα να γίνει πρωθυπουργός.

Με ιδιαίτερο σκεπτικισμό αντιμετωπίζουν οι Αμερικανοί τις κινήσεις της ελληνικής Δικαιοσύνης. Οπως λένε χαρακτηριστικά, «ενώ είχαν χρόνια τα στοιχεία, τα έβαζαν στα συρτάρια και τώρα που χρειάζονται προσεκτικές κινήσεις στην τελική ευθεία, κάνουν θόρυβο».

